

Hoofdstuk 7

Tuchtrechtspraak in de praktijk

Mr. drs. L. Stortelder* en mr. J.L.S.M. Hillen**

7.1 Inleiding

DSI (voorheen: Dutch Securities Institute) is sinds 1 juli 1999 actief om – onder andere – de kwaliteit, deskundigheid en betrouwbaarheid van dienstverlening in de financiële sector te bevorderen.¹ DSI is tot stand gekomen op initiatief van een aantal brancheorganisaties binnen de financiële sector alsmede de Amsterdamse effecten- en optiebeurs (thans: Euronext), met als doel kwaliteitsverhoging en het waarborgen van normconform gedrag van individuele financieel specialisten die in de handel, bemiddeling, advisering en beheer van vermogen, actief zijn.² In dit hoofdstuk wordt voor deze personen de term ‘financieel specialist’ gebruikt. Deze overkoepelende term komt overigens niet voor in het Algemeen Reglement van DSI. In het Algemeen Reglement wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende categorieën van functionarissen en wordt nader gedefinieerd op wie het reglement van toepassing is, zoals beleggingsanalisten, effectenhandelaren en adviseurs beleggen.³

Indien een financieel specialist voldoet aan de door DSI gestelde criteria op het gebied van integriteit, opleiding en werkverving, komt hij in aanmerking voor registratie in het DSI-register. Een (kandidaat-)geregistreerde financieel specialist is onderworpen aan de gedragsregels alsmede de tuchtreghs die zijn vervat in de statuten en reglementen van DSI. Indien een geregistreerde financieel specialist zich niet houdt aan de gedragsregels, kan tegen deze persoon een klacht worden ingediend welke vervolgens kan worden voorgelegd aan de Tuchtcommissie DSI.

* Mr. drs. Laura Stortelder is werkzaam als advocaat financieel recht bij Hart advocaten te Amsterdam. Haar werkzaamheden hebben zowel betrekking op de adviespraktijk (over aangelegenheden ten aanzien van de Wft en aanverwante regelgeving, de Wwft en de Wtt), als op de procespraktijk (civielrechtelijke geschillen bij de rechtbank, gerechtshoven en het KfID en bestuursrechtelijke procedures). Laura is daarnaast werkzaam als secretaris van de Tucht- en Geschillencommissie van DSI. Tevens is zij auteur voor de Groene Serie van Wolters Kluwer.

** Mr. Jos Hillen studeerde privaatrecht en bestuursrecht aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Na zijn studie was hij tot 1998 wetgevingsjurist bij het Ministerie van Financiën, met bijzondere aandacht voor de wet- en regelgeving op het gebied van de financiële markten en betalingsverkeer. Aansluitend was hij tot en met 2011 directeur juridische zaken, fiscale zaken en compliance bij BNG Bank. In de periode 2007-2017 was hij tevens voorzitter van de DSI Tuchtcommissie, en daarnaast was hij enige jaren rechter-plaatsvervanger in de Rechtbank Rotterdam. Hij is thans nog werkzaam als lid van de Tuchtcommissie Banken. In het verleden heeft hij deel uitgemaakt van de redactie van het Tijdschrift voor Financieel Recht, de redactie van de Financieel Juridische Reeks en de redactie van de Editie Schuurman & Jordens.

1. DSI Jaarverslag 2001. De statutaire naam luidt thans ‘Stichting DSI’ nu de rechtsvorm van DSI een stichting betreft.
2. S. Follender Grossfeld, ‘Dutch securities institute’, TvE 1999/6.
3. De adviseurs beleggen zijn ingedeeld in drie categorieën: (i) maatwerk retail, (ii) standaard retail en (iii) institutioneel, zie art. 1 van het Algemeen Reglement.

Dit hoofdstuk beoogt de lezer een inzicht te geven in de DSI tuchtrechtspraak in de praktijk. In dit hoofdstuk zal eerst een kort overzicht worden gegeven van in dit kader relevante onderdelen van de regulering van het DSI tuchtrecht alsmede zal een duiding van enkele kernbegrippen worden gegeven. Tevens zal het verloop van een tuchtrechtzaak in de praktijk worden beschreven waarbij wordt ingegaan op de rechtsprekende organen. Tot slot zal een illustratie van de praktijk worden gegeven aan de hand van enkele opvallende uitspraken.

Voor de goede orde merken wij op dat onderscheid dient te worden gemaakt tussen de werkzaamheden van de DSI Tuchtcommissie en de werkzaamheden van de Tuchtcommissie Banken, actief onder de Stichting Tuchtrecht Banken. De Stichting Tuchtrecht Banken is verantwoordelijk voor de uitvoering van het tuchtrecht in de bankensector, als onderdeel van de wettelijk verankerde eed of belofte (de 'bankierseed').⁴

DSI ondersteunt de Stichting Tuchtrecht Banken hierbij door op te treden als aanklager.⁵ Het gaat hier om een separate activiteit van DSI en het hierbij geldende normenkader is dan ook geen onderdeel van het DSI-normenkader dat van toepassing is op de financieel specialisten. De DSI Tuchtcommissie behandelt en beslist over klachten van DSI tegen geregistreerden aan de hand van het DSI normenkader, welk kader geen wettelijke grondslag kent in een wet in formele zin. Dit artikel ziet alleen op het DSI tuchtrecht en gaat niet in op de werkzaamheden van de Stichting Tuchtrecht Banken.

7.2 Deelnemers en gecertificeerden

7.2.1 Aansluiting bij DSI: deelnemers

Financiële instellingen zoals verzekeraars, vermogensbeheerders en beleggingsadviseurs die werkzaam zijn in de financiële sector (de 'branche') en die in het bezit zijn van een Wft-vergunning of een Europees paspoort kunnen zich aansluiten bij DSI indien zij voldoen aan bepaalde voorwaarden.⁶ Bij DSI aangesloten (rechts)personen worden 'deelnemers' genoemd.

7.2.2 Gecertificeerden

Functionarissen die werkzaam zijn in de financiële sector – personen die werkzaam zijn bij een deelnemer – kunnen zich bij DSI laten registreren indien zij aan de vereisten voor certificering voldoen. Overigens kunnen financieel specialisten zich ook laten registreren bij DSI wanneer er werkzaamheden worden verricht voor een deelnemer zonder dat sprake is een dienstverband bij een deelnemer.

4. Art. 3:17c Wft, welke per 1 april 2015 in werking is getreden.

5. Zie website DSI: <https://www.tuchtrechtbanken.nl/vragen/wat-is-de-rol-van-dsi-in-de-stichting-tuchtrecht-banken>.

6. Art. 1 DSI Algemeen Reglement onder 'Deelnemers'.

Een functionaris kan alleen als gecertificeerde in het register opgenomen worden indien hij:

- i. de functie van – kort gezegd – adviseur, informatieverstrekker, handelaar, analist of compliance medewerker uitoefent;⁷
- ii. voldoet aan de door DSI (respectievelijk de wetgever) vastgestelde eisen ten aanzien van opleiding, ervaring en integriteit;⁸
- iii. in dienst is van een deelnemer of in een gezagsrelatie staat tot een deelnemer en actief is in de branche of – wanneer geen sprake is van een dienstverband of gezagsrelatie – wordt voldaan aan nadere voorwaarden die door het bestuur van DSI worden gesteld;⁹ en
- iv. zich onderwerpt aan de certificeringsprocedure alsmede de statuten en reglementen van DSI.¹⁰

De natuurlijke personen die in het register geregistreerd staan worden ‘gecertificeerden’ genoemd.¹¹ Per 1 januari 2019 waren er ca. 340 deelnemende financiële instellingen aangesloten bij DSI en telde het register van DSI ongeveer 4.600 gecertificeerden.¹²

7.3 Zelfregulering en gedragsregels

7.3.1 Zelfregulering en regelgevend kader

De deelnemers en gecertificeerden die zijn aangesloten bij DSI dienen te voldoen aan door DSI vastgestelde normen van deskundigheid, vakbekwaamheid en integriteit. Tevens dienen gecertificeerden zich te houden aan de DSI Gedragscode (zie hierover ook paragraaf 7.3.2). Dit betreft zogenaamde zelfregulering, hetgeen betekent dat financiële instellingen en functionarissen die zich bij DSI aansluiten, zich vrijwillig onderwerpen aan de door DSI gestelde gedrags- en tuchtregels. Er bestaat geen wettelijke verplichting hiertoe.

De financiële branche beoogde vanaf de oprichting van DSI door middel van zelfregulering ‘de integriteit en de deskundigheid van het handelen in effecten naar een hoger plan te tillen’.¹³ Deze status van zelfreguleringsinstituut heeft DSI immer gehouden, zo blijkt tevens uit het in 2017 met de AFM gesloten convenant:

‘DSI [geeft] op verzoek van de sector uitvoering aan strikte zelfregulering en zij [heeft] onder meer tot doel om bij te dragen aan het in stand houden en het verhogen van

7. Art. 4.1 jo. art. 3 DSI Algemeen Reglement. De volgende functionarissen kunnen zicht conform het reglement aansluiten bij DSI: effectenhandelaren, beleggingsadviseurs, vermogensbeheerders, beleggingsanalisten, financieel adviseurs, compliance professionals, treasury handelaren, treasury adviseurs, adviseurs hypotheek en adviseurs consumentenkrediet.

8. Art. 4.2 DSI Algemeen Reglement.

9. Art. 4.3.1 en art. 4.3.2 DSI Algemeen Reglement.

10. Art. 4.4.1 DSI Algemeen Reglement.

11. Tot aan het jaar 2017 werden de in het DSI-register opgenomen financieel specialisten ‘geregistreerden’ genoemd. Deze term is in 2017 veranderd in ‘gecertificeerden’ teneinde meer nadruk te leggen op het belang van certificering voor de sector (zie hierover DSI Jaarverslag 2017, p. 4).

12. Blijkens een recente opgave door DSI.

13. DSI Jaarverslag 2001.

*de kwaliteit van de effectenmarkten in Nederland en het vertrouwen daarin van het beleggend publiek door onder andere het vaststellen en handhaven van een normatief kader met betrekking tot deskundigheid, integriteit en vakbekwaamheid van de in de effectenbranche werkzame natuurlijke personen en de handhaving en bevordering van de goede beroepsuitoefening door deze personen.*¹⁴

In 2017 heeft DSI zich voor wat betreft de vakbekwaamheidseisen aangesloten bij de ESMA-richtsnoeren die per januari 2018 in werking zijn getreden. In het met de AFM gesloten convenant is vastgelegd dat DSI borgt dat financieel specialisten die vanaf 2018 over een DSI-certificering beschikken daarmee aantonen te beschikken over de vereiste kwalificatie en ervaring als bedoeld in de ESMA-richtsnoeren.¹⁵ In feite fungeert een DSI-registratie voor gecertificeerde functionarissen als een keurmerk ten aanzien van vakbekwaamheid, deskundigheid en betrouwbaarheid.

De gedragsregels waaraan geregistreerde functionarissen dienen te voldoen zijn vervat in de statuten van de Stichting DSI en in de verschillende reglementen.¹⁶ Voor de DSI tuchtrechtspraak zijn met name het DSI Algemeen Reglement, alsmede het Tuchtreglement en het DSI Reglement Commissie van Beroep van belang.

7.3.2 DSI Gedragscode

Het DSI Algemeen Regelement bevat een uitgebreide gedragscode. Deze gedragscode geldt zowel voor gecertificeerden die in de DSI-registers zijn opgenomen als voor kandidaat-gecertificeerden. Dit houdt in dat ook indien een functionaris nog niet bij DSI is geregistreerd maar hij wel is aangemeld voor de registratieprocedure, hij onderworpen is aan de gedrags- en tuchtregels van DSI.

De DSI gedragscode schrijft aan (kandidaat-)gecertificeerden verantwoordelijkheden voor. Deze verantwoordelijkheden zijn onderverdeeld in vier categorieën.

7.3.2.1 Algemene verantwoordelijkheden

De eerste categorie betreft de algemene verantwoordelijkheden van de gecertificeerde. De algemene verantwoordelijkheden behelzen onder meer de omgang van de gecertificeerde met het beleggend publiek, toezichthouders, (potentiele) cliënten, werk- en opdrachtgevers, werknemers en medegecertificeerden. De gecertificeerde dient met deze partijen om te gaan op basis van integriteit, deskundigheid, zorgvuldigheid en waardigheid.

De gecertificeerde dient voorts, kort samengevat, bij te dragen aan het vertrouwen in het adequate functioneren en de integriteit van de financiële markten. De gecertificeerde dient tevens zich blijvend in te spannen om te voldoen aan de door DSI

14. *Stct.* 2017, 44009, 'Convenant tussen de Stichting Autoriteit Financiële Markten en de Stichting DSI inzake vakbekwaamheid', 2 augustus 2017.

15. ESMA-Richtsnoeren voor de beoordeling van kennis en vakbekwaamheid, 22 maart 2016.

16. Dit betreft: (i) het DSI Algemeen Reglement, (ii) het DSI Deelnemersreglement, (iii) het DSI Integriteitsrichtsnoer (iv) het DSI Tuchtreglement (v) DSI Reglement Commissie van Beroep en (vi) het DSI Reglement Geschillencommissie.

voorgeschreven standaarden. De gecertificeerde zal geen medewerking verlenen aan handelingen of transacties die indruisen tegen de gestelde voorschriften en hij dient te allen tijde belangenverstrengeling te voorkomen.¹⁷

7.3.2.2 *Verantwoordelijkheden ten aanzien van cliënten en potentiële cliënten*

De tweede categorie betreft de verantwoordelijkheden van de gecertificeerde ten aanzien van (potentiële) cliënten. Deze verantwoordelijkheden brengen, kort samengevat, met zich dat de gecertificeerde de belangen van de cliënt voorop dient te stellen en in zijn omgang met de cliënt de nodige zorgvuldigheid betracht. De gecertificeerde dient zorgvuldig onderzoek te doen naar de ken-uw-clientgegevens,¹⁸ hij dient deze gegevens te betrekken bij zijn adviezen en hij dient met deze gegevens rekening te houden bij het nemen van beleggingsbeslissingen. De gecertificeerde dient te allen tijde op een zorgvuldige en weloverwogen wijze te komen tot een professioneel oordeel.

Ook dient de gecertificeerde misleiding van zijn cliënt te voorkomen en informeert hij cliënten over alle kosten van zijn dienstverlening alsmede het behaalde beleggingsresultaat. Een misleidende weergave van behaalde resultaten dient te worden voorkomen.¹⁹

7.3.2.3 *Verantwoordelijkheden ten aanzien van het beleggende publiek en de financiële markten*

De derde categorie verplicht de gecertificeerde, ook weer kort samengevat, om door eerlijk marktgedrag bij te dragen aan het vertrouwen in het adequate functioneren van de financiële markten, de werking daarvan en een goede bescherming van de belangen van het beleggend publiek. De gecertificeerde dient daartoe eerlijke handel te drijven en zich steeds te houden aan de beroepsethiek. Dit houdt met name in dat de gecertificeerde moet weigeren om medewerking te verlenen aan personen die met oneerlijk gedrag de financiële markten frustreren of schaden.

De verantwoordelijkheid van de gecertificeerde om de regels op het gebied van voorwetenschap, koersgevoelige informatie en marktmanipulatie strikt na te leven zijn expliciet in de gedragsregels benoemd.²⁰

7.3.2.4 *Verantwoordelijkheden ten aanzien van de werkzaamheden van de compliance professional*

De vierde en laatste categorie ziet specifiek op de werkzaamheden van de compliance officer die werkzaam is bij een deelnemer (de 'compliance professional').

17. Art. 7.1.1-7.1.9 DSI Algemeen Reglement.

18. Het reglement benoemt in dit kader expliciet dat informatie ingewonnen dient te worden met betrekking tot de financiële positie, kennis, ervaring, doelstellingen en risicobereidheid van de cliënt.

19. Art. 7.2.1-7.2.6 DSI Algemeen Reglement.

20. Art. 7.3.3-7.3.4 DSI Algemeen Reglement.

De algemene verantwoordelijkheden zoals opgenomen in de eerste categorie van de gedragscode zijn overeenkomstig van toepassing op de compliance professional.²¹

Daarnaast geldt dat de compliance professional alles dient te doen wat redelijkerwijs van hem kan worden verwacht om te bevorderen dat gehandeld wordt in overeenstemming met toepasselijke wet- en regelgeving. Indien de compliance professional op de hoogte is van non-compliance, dient hij onverwijld passende maatregelen te bevelen en weerstaat hij eventuele (in)directe druk van buitenaf die afbreuk kan doen aan zijn integriteit, onafhankelijke oordeelsvorming en vastbeslotenheid.²² Bij de keuze van de te treffen maatregelen dient de compliance professional zich te laten leiden door uitgangspunten die ten grondslag liggen aan een goed werkende compliancefunctie zoals regelconformiteit, proportionaliteit, deskundigheid en vindingrijkheid.²³

Overtreding van – een of meerdere – DSI gedragsregels vormt de grondslag van elke klacht die in het 18-jarige bestaan van de DSI Tuchtcommissie aan haar zijn voorgelegd teneinde het DSI tuchtrecht te handhaven. De gedragscode en de verantwoordelijkheden (c.q. gedragsregels) die hieruit voortvloeien voor (kandidaat-) gecertificeerden betreffen de kern van het tuchtrechtelijke normenkader van DSI.

7.3.3 Relatie tuchtrecht met andere rechtsgebieden

Een aantal van de gedragsregels uit de DSI gedragscode zijn – deels – inhoudelijk gelijklopend aan wettelijke (gedrags)regels die op basis van financieelrechtelijke alsmede strafrechtelijke en civielrechtelijke voorschriften gelden voor de desbetreffende (vergunninghoudende) instellingen en functionarissen. Zo kent de verantwoordelijkheid van de gecertificeerde uit de gedragsregels om ken-uw-cliëntgegevens in te winnen een wettelijke evenknie in de Wft,²⁴ is het verbod op handelen met voorwetenschap uit de gedragsregels tevens gereguleerd in het (Europeesrechtelijke) marktmisbruikregime²⁵ en volgt de plicht tot onafhankelijkheid van de compliance professional zoals opgenomen in de vierde categorie gedragsregels ook uit – onder meer – het Solvency II-kader.

De verplichting tot zorgvuldige behandeling van vertrouwelijke informatie waaraan de gecertificeerde middels de gedragsregels is gebonden, is tevens vervat in het strafrecht²⁶ en de verplichting tot zorgvuldig handelen en de nakoming van overeenkomsten volgen eveneens uit het BW.²⁷

De reden om gedragsnormen op te nemen in het tuchtrechtelijke kader die (deels) gelijklopend zijn aan voorschriften uit de (financieelrechtelijke) wet in formele zin, betreft de specifieke focus van het tuchtrecht op de gedraging van het individu.

21. Art. 7.4.1 DSI Algemeen Reglement.

22. Art. 7.4.4 DSI Algemeen Reglement.

23. Art. 7.4.5 DSI Algemeen Reglement.

24. Art. 4:23 lid 1 Wft.

25. Art. 14 Verordening (EU) nr. 596/2014 (Verordening marktmisbruik).

26. Art. 272 Sr.

27. Art. 3:296 en 6:162 lid 2 BW.

Deze focus – die als doelstelling toezicht op de naleving van beroepsnormen heeft – verschilt in sterke mate van de doelstelling van bijvoorbeeld de Wft (alsmede de verwante Europese richtlijnen zoals MiFID II) op beleggersbescherming, of de prudentiële toezichtsdoelstelling van het Solvency II-wetgevingskader.

Naar aanleiding van enkele uitspraken van de DSI Tuchtcommissie in 2016 zijn Kamervragen gesteld, waarbij de minister bij de beantwoording van deze vragen op dit aspect ingaat:

‘ik [sta] stil bij de verschillende rechtsgebieden die in dit kader een rol spelen: het strafrecht, het bestuursrecht, het civiel recht en het tuchtrecht. Deze rechtsgebieden hebben elk hun eigen functie. Strafrechtelijke handhaving door het Openbaar Ministerie (OM) strekt doorgaans tot vergelding en specifieke en algemene preventie. Bestuursrechtelijk optreden kan voornoemde aspecten ook tot doel hebben, maar ziet in de regel ook op herstel. De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) kunnen in voorkomend geval naast bestuurlijke boetes dan ook herstelmaatregelen opleggen. Op grond van het civiel recht kan een individu de eventuele schade die hij heeft geleden verhalen. Tot slot staat bij het tuchtrecht het bewaken van naleving van beroepsnormen voorop. Een tuchtmaatregel beoogt primair niet-professioneel gedrag te corrigeren om herhaling van gemaakte fouten te voorkomen en (zodoende) bij te dragen aan normontwikkeling binnen de (beroeps)groep. Het tuchtrecht heeft gemeenschappelijke kenmerken met de andere rechtsgebieden. De genoemde rechtsgebieden vervullen derhalve verschillende functies naast elkaar en in aanvulling op elkaar.’²⁸

Ook wijst de minister erop dat een gedraging die in het financieel toezichtrecht zou gelden als een overtreding, niet automatisch leidt tot tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen:

‘(...) Daarnaast geldt dat niet elke schending van wet- en regelgeving leidt tot tuchtrechtelijk laakbaar handelen van het individu. Zo richt bestuursrechtelijke wet- en regelgeving zich veelal op de financiële onderneming (en – kort gezegd – de top) terwijl (privaatrechtelijk) tuchtrecht primair gericht is op het individu. Daar gaat het in het bijzonder om de vraag of een individu de voor de groep geldende normen en regels heeft nageleefd.’²⁹

Uit de praktijk blijkt ook dat de relatie van het tuchtrecht met andere rechtsgebieden bij de behandeling van zaken door de DSI Tuchtcommissie aan de orde komt. In een uitspraak van de DSI Tuchtcommissie uit 2009 kwam de ‘samenloop’ van het tuchtrecht met het strafrecht aan de orde nu naar de in de tuchtprocedure betrokken functionaris tevens een stafrechtelijk onderzoek was verricht.

28. Kamerbrief van het Ministerie van Financiën van 12 september 2016, ‘Beantwoording Kamervragen van het lid Nijboer (PvdA) over tuchtrecht financiële sector’ (kenmerknummer 2016Z15408).
29. Kamerbrief van het Ministerie van Financiën van 12 september 2016, ‘Beantwoording Kamervragen van het lid Nijboer (PvdA) over tuchtrecht financiële sector’ (kenmerknummer 2016Z15408).

Bij de beoordeling van deze klacht werd door de tuchtcommissie benadrukt dat – enkel – het individuele gedrag van de desbetreffende functionaris in relatie tot de DSI gedragsregels door de tuchtcommissie zou worden beoordeeld:

‘De Commissie benadrukt dat het in deze zaak niet gaat om de vraag of enige strafrechtelijk gesanctioneerde norm is overtreden, doch om de vraag of het handelen van Verweerder de normen heeft geschonden, die zijn opgenomen in de gedragscode van DSI.’³⁰

Het normenkader van DSI vervult een eigen functie, te weten het afdwingen van de naleving van de gedragscode en het toetsen van individuele gedragingen van gecertificeerden aan de gedragscode. Indien door de tuchtcommissie wordt vastgesteld dat sprake is van overtreding van deze gedragscode, kan worden besloten tot het opleggen van een maatregel aan de hand van het Tuchtreglement waaraan de (kandidaat-)gecertificeerden zijn onderworpen.

7.4 De DSI tuchtprocedure

De DSI Tuchtcommissie is opgericht in 2001 en heeft tot op heden in totaal 46 uitspraken gedaan.³¹ Wij zullen in deze paragraaf nader ingegaan op het verloop van een DSI tuchtprocedure en de handhavingsmaatregelen die de tuchtcommissie kan opleggen. Ook wordt aandacht besteed aan de rechtsmiddelen die een beklagde functionaris ter beschikking staan.

7.4.1 Verloop DSI tuchtprocedure

7.4.1.1 Klacht

Een DSI Tuchtprocedure begint met een klacht tegen een (kandidaat-)gecertificeerde. Een ‘direct belanghebbende’ kan een dergelijke klacht indienen bij DSI indien deze belanghebbende gemotiveerd kan aangeven dat de (kandidaat-)gecertificeerde zich niet houdt aan – kort gezegd – de gedragsregels.³² Het begrip ‘direct belanghebbende’ is in de reglementen niet nader gespecificeerd, maar in de praktijk dienen beleggers, cliënten en ook werkgevers klachten in. Onder een klacht in de zin van het Tuchtreglement wordt verstaan iedere melding van een gedraging door een (kandidaat-)gecertificeerde die in strijd is met de gedragsregels of de statuten.³³

7.4.1.2 Onderzoek

DSI stelt ter zake van elke duidelijk gemotiveerd ingediende klacht een onderzoek in. Van dit onderzoek wordt de beklagde functionaris schriftelijk op de hoogte gesteld.³⁴ Een belangrijk onderdeel van het onderzoek door DSI is het opstellen

30. Uitspraak Tuchtcommissie DSI 16 juni 2009, 2009-01.

31. Verwezen wordt naar het uitsprakenregister van DSI <https://www.dsi.nl/professional/tucht/uitspraken-tuchtcommissie>.

32. Art. 12 DSI Algemeen Reglement.

33. Art. 12.1 DSI Algemeen Reglement.

34. Art. 12.3 DSI Algemeen Reglement.

van een klachtrapport. Dit rapport wordt aan de verweerder toegezonden, waarna deze op de inhoud van dit rapport kan reageren. Hiertoe wordt de verweerder uitgenodigd om bij de Algemeen Directeur te verschijnen. Van het hierop volgende gesprek wordt een schriftelijk verslag gemaakt, dat aan de verweerder wordt toegezonden.

De verweerder wordt alsdan in de gelegenheid gesteld om op dit verslag te reageren. Hierna wordt het onderzoek afgerond en wordt het definitieve klachtrapport door DSI vastgesteld. Na de afronding van het onderzoek door DSI, neemt de Algemeen Directeur een beslissing of de klacht wel of niet aan de tuchtcommissie wordt voorgelegd. De Algemeen Directeur zal besluiten om geen klacht aan de tuchtcommissie voor te leggen indien naar zijn oordeel geen sprake is van schending van de gedragsregels of als deze schending onvoldoende ernstig is. De Algemeen Directeur kan overigens ook zelfstandig (na overleg met de voorzitter van het bestuur van DSI) een klacht aan de tuchtcommissie voorleggen.³⁵

In dit kader maken wij nog melding van art. 10 Algemeen Reglement DSI. Ingevolge deze bepaling heeft DSI de bevoegdheid om (kandidaat-)gecertificeerden een boete op te leggen bij niet of niet volledige nakoming of overtreding van bepalingen in de statuten of reglementen van DSI.

DSI kan deze bevoegdheid alleen uitoefenen in die gevallen waarin in een nader reglement is geregeld in welke gevallen en tot welke bedragen boetes kunnen worden opgelegd.³⁶ Acceptatie en betaling van de boete leiden ertoe dat de desbetreffende klacht niet wordt voorgelegd aan de tuchtcommissie. Overigens is DSI wel bevoegd het opleggen van een dergelijke boete bekend te maken alsmede het opleggen van de boete aan te tekenen in het openbare register, met vermelding van de reden waarom de boete is opgelegd. Wanneer de betrokkene de boete niet schriftelijk bij wege van transactie accepteert, zal de klacht door DSI worden voorgelegd aan de tuchtcommissie.³⁷

Indien de Algemeen Directeur besluit om een klacht niet aan de tuchtcommissie voor te leggen staat ten aanzien van deze beslissing voor de klager een rechtsmiddel open in de zin van een herzieningsverzoek. Wanneer een herzieningsverzoek door de klager wordt ingediend, beslist vervolgens de voorzitter van de tuchtcommissie of de beslissing van de Algemeen Directeur dient te worden herzien.³⁸

Indien de Algemeen Directeur op eigen gezag dan wel – in geval van een herzieningsverzoek – na een herzieningsbesluit van de voorzitter van de tuchtcommissie besluit dat de klacht aan de Tuchtcommissie wordt voorgelegd, neemt de tuchtcommissie de klacht in behandeling.

35. Art. 12.8 DSI Algemeen Reglement.

36. Art. 10.2 DSI Algemeen Reglement.

37. Art. 10.3 DSI Algemeen Reglement.

38. Art. 12.5 en 12.6 DSI Algemeen Reglement.

7.4.1.3 *Behandeling door de tuchtcommissie*

De tuchtcommissie is het onafhankelijke orgaan dat de klacht tegen de (kandidaat-)gecertificeerde beoordeelt. De tuchtcommissie bestaat uit een voorzitter en overige leden. De voorzitter van de tuchtcommissie moet voldoen aan de eisen voor benoembaarheid tot rechter in de rechtbank en de overige leden dienen onafhankelijk en deskundig te zijn en dienen voeling met de maatschappelijke positie van de financiële sector te hebben.³⁹

De voorzitter van de tuchtcommissie neemt altijd deel aan de behandeling van een klacht en wijst daarbij de overige leden van de commissie aan die tevens aan de behandeling zullen deelnemen. Aan de beklagde functionaris wordt de samenstelling van de commissie medegedeeld, waarna aan hem tien dagen de mogelijkheid tot wraking van een of meer leden van de commissie openstaat.

De behandeling van een klacht vindt plaats tijdens een zitting. De zittingen van de tuchtcommissie zijn niet openbaar. DSI heeft in het proces de rol van aanklager. In het algemeen laat DSI zich ter zitting vertegenwoordigen door een of meer door de Algemeen Directeur van DSI aangewezen gemachtigden. De gemachtigde geeft tijdens de zitting een korte toelichting op de ingediende klacht alsmede op de gevraagde sanctie. Tijdens de zitting wordt de beklagde functionaris in de gelegenheid gesteld om zich tegen de klacht te verweren. De functionaris – alsdan verweerder – is bevoegd om zich tijdens de zitting te laten vertegenwoordigen. Indien een verweerder aangeeft niet in persoon ter zitting aanwezig te zijn, kan de tuchtcommissie bepalen dat de verweerder verplicht is ter zitting van de commissie te verschijnen. In de praktijk verschijnt de verweerder nagenoeg altijd vrijwillig ter zitting. Dit zal samenhangen met de wens van de verweerder om diens visie op de zaak persoonlijk te geven en zich te verantwoorden. In veel gevallen verschijnt de verweerder op de zitting vergezeld door een of meer gemachtigden of door een juridisch raadsman. Beide partijen – DSI en de functionaris – kunnen ter zitting een getuige of deskundige doen horen, mits zij dit binnen de gestelde termijn voorafgaand aan de zitting aan de commissie kenbaar hebben gemaakt en de tuchtcommissie dit verzoek honoreert.⁴⁰

De tuchtcommissie kan van de verweerder alle inlichtingen verlangen die zij nodig acht.⁴¹ Zij kan getuigen en deskundigen horen en verlangen dat boeken en bescheiden worden meegebracht en – zo nodig – dat een registeraccountant deze aan een onderzoek onderwerpt. Andere kandidaten, geregistreerden en deelnemers zijn verplicht alle medewerking te verlenen aan het onderzoek van de commissie, eventueel door het afleggen van een verklaring als getuige of deskundige.

39. Art. 3.1-3.3 DSI Tuchtreglement.

40. Art. 8 DSI Reglement Tuchtcommissie.

41. Art. 9 DSI Reglement Tuchtcommissie.

7.4.1.4 Uitspraak

Binnen een maand nadat de tuchtcommissie haar onderzoek naar aanleiding van de klacht heeft voltooid, neemt de tuchtcommissie een beslissing. Bij gegronde redenen kan deze termijn met maximaal een maand worden verlengd, hetgeen in de praktijk ook wel gebeurt. De tuchtcommissie doet schriftelijk uitspraak. DSI kan elke beslissing van de tuchtcommissie – geanonimiseerd – openbaar maken.⁴² Ook maakt DSI een aantekening in het DSI-register van oplegging van een maatregel welke onherroepelijk is geworden.⁴³ Indien de tuchtcommissie een klacht gegrond acht, kan zij in haar uitspraak een of meerdere maatregelen opleggen.⁴⁴

7.4.2 Maatregelen

Er zijn verschillende maatregelen die kunnen worden opgelegd wanneer sprake is van een overtreding van de gedragsregels. In de vorige paragraaf is de tuchtprocedure besproken, waarbij de tuchtcommissie bij gegrondverklaring van een klacht over kan gaan tot het opleggen van maatregelen.

De tuchtcommissie kan één of meer van de volgende maatregelen opleggen:

1. een berisping;
2. een taakstraf in de vorm van opleiding of verplicht te volgen educatie;
3. schorsing, of een voorwaardelijke schorsing;
4. een boete met een maximum van € 25.000;
5. roeyement;
6. publicatie van de maatregel met vermelding van de naam van de (kandidaat-) gecertificeerde.⁴⁵

In de 46 uitspraken die de DSI Tuchtcommissie in haar 18-jarige bestaan heeft gedaan, heeft de tuchtcommissie in totaal 13 keer een klacht ongegrond of niet bevozen verklaard, of besloten geen maatregel op te leggen.

In de 33 gevallen waarin de tuchtcommissie de ingediende klacht gegrond heeft verklaard en heeft besloten een maatregel op te leggen, heeft de tuchtcommissie 13 keer een berisping gegeven, 12 keer een boete opgelegd, 6 keer een functionaris geschorst, 6 maal is een functionaris geroyeerd uit het DSI-register en één keer heeft de tuchtcommissie besloten tot publicatie van de naam van de verweerder.⁴⁶

42. Art. 12.16 DSI Algemeen Reglement.

43. Art. 12.17 DSI Algemeen Reglement.

44. Art. 10 DSI Reglement Tuchtcommissie.

45. Art. 12.11 DSI Algemeen Reglement.

46. Verwezen wordt naar het uitsprakenregister van DSI: <https://www.dsi.nl/professional/tucht/uitspraken-tuchtcommissie>.

7.4.3 Hoger beroep

Tegen een uitspraak van de tuchtcommissie staat gedurende een maand na deze uitspraak beroep open bij de Commissie van Beroep.⁴⁷ Deze mogelijkheid staat zowel open voor de verweerder in eerste aanleg als voor DSI. In het beroepschrift dient de verzoeker van het hoger beroep de bezwaren tegen de beslissing van de tuchtcommissie te vermelden.⁴⁸ De verweerder in hoger beroep kan binnen een maand na kennisgeving van het hoger beroep reageren op het beroepschrift. Het instellen van beroep bij de Commissie van Beroep schorst de verplichting tot nakoming van de uitspraak.⁴⁹ Voor de procesvoering in hoger beroep geldt het Reglement van de Commissie van Beroep.

De procedure in hoger beroep is in belangrijke mate gelijklopend aan de procedure bij de tuchtcommissie. Het hoger beroep wordt – evenals de behandeling door de tuchtcommissie – behandeld tijdens een zitting waarbij beide partijen in de gelegenheid worden gesteld om hun standpunt toe te lichten. De Commissie van Beroep beoordeelt de zaak in volle omvang.⁵⁰

De Commissie van Beroep dient binnen drie maanden nadat zij haar onderzoek naar aanleiding van het beroep heeft voltooid uitspraak te doen.⁵¹ Uit het uitsprakenregister van DSI volgt dat in elf gevallen hoger beroep door DSI dan wel door de verweerder in kwestie is ingesteld tegen een beslissing van de tuchtcommissie.⁵² In acht van deze hoger beroepszaken heeft de Commissie van Beroep het oordeel van de tuchtcommissie (deels) bevestigd en in drie gevallen is een uitspraak van de tuchtcommissie door de Commissie van Beroep vernietigd of heeft de Commissie van Beroep een andere maatregel opgelegd dan de tuchtcommissie had opgelegd.

7.5 Uitspraken

7.5.1 Enkele praktijkvoorbeelden

De zaken die aan de tuchtcommissie zijn voorgelegd zien op een variëteit van gedragingen die (vermeend) in strijd zijn met de gedragsregels. De gedragsregel die in klachten het vaakst is aangevoerd als zijnde geschonden betreft de volgende gedragsregel die onderdeel is van de algemene verantwoordelijkheden van gecertificeerden:

‘De Gecertificeerde of Kandidaat Gecertificeerde handelt in zijn omgang met het belegend publiek, toezichhouders, cliënten, potentiële cliënten, werk- of opdrachtgevers,

47. Art. 12.12 DSI Algemeen Reglement.

48. Art. 5.2 Reglement van de Commissie van beroep.

49. Art. 12.2 DSI Reglement Tuchtcommissie.

50. Art. 8.6 Reglement van de Commissie van beroep.

51. Art. 10.1 Reglement van de Commissie van beroep.

52. Verwezen wordt naar uitsprakenregister van DSI: <https://www.dsi.nl/professional/tucht/uitspraken-commissie-van-beroep>.

*werknemers en medegecertificeerden op basis van integriteit, deskundigheid, zorgvuldigheid en waardigheid.*⁵³

Eerder vermeldden wij al dat de DSI Tuchtcommissie in totaal in 33 uitspraken tot het oordeel is gekomen dat de klacht gegrond wordt verklaard. Hierna zal aan de hand van enkele opvallende uitspraken het tuchtrecht in de praktijk worden geïllustreerd.

7.5.2 Praktijkvoorbeeld I: Belangenverstrengeling

In 2007⁵⁴ heeft de tuchtcommissie een zaak behandeld die vanwege de ernst van de overtreding en de zwaarte van de maatregel opvalt. De tuchtcommissie oordeelde in deze zaak over de handelwijze van een senior beleggingsadviseur die als zodanig was geregistreerd bij DSI. Ten aanzien van deze beleggingsadviseur was een incidentmelding gedaan door diens werkgever, waarna DSI een onderzoek heeft uitgevoerd en de zaak aan de tuchtcommissie heeft voorgelegd.

Uit het onderzoek kwam naar voren – hetgeen ook door de beleggingsadviseur werd bevestigd – dat deze met betrekking tot een drietal adviescliënten van zeer hoge leeftijd gevolmachtigde was geweest teneinde over de privé- en beleggingsrekeningen van deze cliënten te beschikken. Naast zijn werk als adviseur heeft de adviseur een veelvoud aan diensten aangeboden. Ook had hij geld aangenomen voor privébestedingen en van een van deze cliënten een huis gekocht voor een substantieel lagere prijs dan de taxatiewaarde. De verweerder erkende zelf ook (privé) cadeaus en geldbedragen te hebben aangenomen van de desbetreffende cliënten, mede voor diverse diensten die hij in privé voor deze cliënten had verricht. Een en ander zou zo zijn gelopen uit een toegenomen vertrouwensrelatie tussen de adviseur en de desbetreffende cliënten.

Naar aanleiding van het voorgaande was de tuchtcommissie van oordeel dat de desbetreffende beleggingsadviseur zich schuldig heeft gemaakt aan een ernstige mate van belangenverstrengeling. De beleggingsadviseur heeft niet zijn eigen verantwoordelijkheid genomen en heeft niet of in onvoldoende mate beseft dat hij door dusdanig te handelen, in ernstige mate zijn privé en zakelijk belang verstrengeld heeft. Zelfs al zou de vertrouwensrelatie gegroeid zijn in de loop der jaren, dan nog had de adviseur in een vroeg stadium moeten beseffen dat een professioneel handelend adviseur cliënten niet zowel zakelijk kan adviseren als hen in privé op andere wijze bij te staan (nog daargelaten of dit laatste tegen betaling geschiedt, dan wel enig voordeel daarvan wordt genoten). Nu in casu sprake is van een situatie waarin de adviseur substantieel voordeel heeft genoten in de privésfeer, heeft dit naar het oordeel van de tuchtcommissie de mate van verwijtbaarheid vergroot, in het bijzonder van het gebrek aan besef dat deze handelwijze niet toelaatbaar is.

53. Art. 7.1.2 DSI Algemeen Reglement. Tot 2018 betrof dit art. 7.1.1. DSI Algemeen Reglement. In de in totaal 44 door DSI gedane uitspraken, werd 40 keer deze gedragsregel in de klacht aangevoerd als zijnde overtreden.

54. Uitspraak Tuchtcommissie DSI 30 juni 2007, 2007-08.

De tuchtcommissie heeft geoordeeld dat sprake was van een zeer ernstige overtreding van de normen van deskundigheid en integriteit en heeft de adviseur diensten-gevolge geroyeerd.

7.5.3 **Praktijkvoorbeeld II: Onjuiste informatieverstrekking ter verkrijging van een registratie**

Deze uitspraak uit 2016⁵⁵ is bijzonder omdat in deze zaak de tuchtcommissie heeft geoordeeld over een (nog) niet bij DSI geregistreerde persoon. De desbetreffende financieel specialist was wel aangemeld voor de registratieprocedure en derhalve was het DSI tuchtrecht reeds van toepassing (zie hierover paragraaf 7.3.2). In deze zaak ging het over de verstrekking van onjuiste informatie bij het verzoek tot registratie als vermogensbeheerder. De desbetreffende kandidaat-gecertificeerde had een verzoek tot registratie bij DSI ingediend en hierbij schriftelijk verklaard dat hij aan bepaalde opleidingseisen voldeed.

Ter onderbouwing van dit standpunt had hij aan DSI een verklaring overgelegd van het instituut dat die opleiding had verzorgd. Later bleek — en de verweerder heeft dit uiteindelijk ook erkend — dat de ingezonden verklaring van het instituut door hem was vervalst. Verweerder had via een handmatig aangepaste scan de desbetreffende ‘verklaring’ aan DSI overgelegd. Het desbetreffende opleidingsinstituut heeft daarop de echtheid van de verklaring betwist. Later heeft verweerder erkend dat hij de verklaring vervalst had.

DSI Tuchtcommissie heeft aan deze kandidaat-gecertificeerde een boete opgelegd van € 1.250, met geanonimiseerde publicatie van de uitspraak.

7.5.4 **Praktijkvoorbeeld III: Euribor-zaak**

De laatste uitspraak waarop ter illustratie van de praktijk wordt ingegaan, is een uitspraak van de tuchtcommissie uit 2015,⁵⁶ waarvan de feiten en omstandigheden onderdeel uitmaakten van een grootschalig en wereldwijd onderzoek naar Euribor- en Libor-fraude. De zaak had betrekking op het ongeoorloofd verrichten van specifieke Euribor-submissions binnen een Nederlandse bankinstelling. Bij het doen van Euribor-submissions, werd door de desbetreffende bankinstelling een inschatting gemaakt van de actuele hoogte van het Euribor-rentetarief en deze inschatting werd ‘gesubmit’ ten behoeve van de vaststelling van het Euribor-tarief. Dit laatste was — onder meer — de taak van de verweerder in kwestie.

DSI heeft in deze zaak vastgesteld dat de verweerder — een senior treasury handelaar — frequent verzoeken heeft ontvangen van handelaren (die zowel werkzaam waren bij de geregistreerde deelnemer als daarbuiten) om specifieke Euribor-submissions te doen. Vast is komen te staan dat de verweerder de desbetreffende verzoeken heeft meegenomen bij het daadwerkelijk doen van Euribor-submissions.

55. Uitspraak Tuchtcommissie DSI (ongedateerd), 2016-01. Uit de uitspraak blijkt wel dat de behandeling van de zaak is gesloten op 17 maart 2016.

56. Uitspraak Tuchtcommissie DSI van 3 september 2015, 2015-01.

In de procedure heeft de verweerder hier onder meer tegen aangevoerd dat deze zelf invulling diende te geven aan de submissions door marktinformatie te gebruiken (verkrege van collega's), dat specifieke richtlijnen voor het doen van submissions ontbraken, dat er binnen de bankinstelling geen sprake was van een functiescheiding tussen handelaar en submitter en dat verweerder in een open kantoor de werkzaamheden moest verrichten. Deze omstandigheden rechtvaardigden naar het oordeel van de tuchtcommissie echter de gedragingen van verweerder niet en de commissie was van mening dat de medewerker hier een zelfstandige verantwoordelijkheid droeg om op een eerlijke en integere manier diens taak als Euribor submitter uit te voeren.

Dientengevolge was de tuchtcommissie van oordeel dat verweerder met de desbetreffende handelingen de gedragscode had geschonden. De commissie heeft de klacht van DSI gegrond geoordeeld en een berisping en geldboete van € 1.500 opgelegd. De commissie heeft bij het bepalen van de maatregel rekening gehouden met de consequenties die deze reeds voor de verweerder hebben gehad (het dienstverband van de verweerder bij de desbetreffende bankinstelling was hierdoor geëindigd).

Tegen deze beslissing van de tuchtcommissie is door DSI hoger beroep ingesteld.⁵⁷ DSI had in eerste aanleg aan de tuchtcommissie in overweging gegeven om de maatregel van roeyement op te leggen. In hoger beroep is de beslissing van de tuchtcommissie door de Commissie van beroep echter gehandhaafd.

7.5.5 Korte slotbeschouwing

Het bovenstaande illustreert de verscheidenheid aan overtredingen alsmede de verscheidenheid van mogelijke maatregelen die door de tuchtcommissie opgelegd kunnen worden. Het reglement geeft de tuchtcommissie hierbij voldoende flexibiliteit om naar gelang de overtreding een passende maatregel op te leggen, waarbij de zwaarte van de sanctie varieert van het besluit tot het niet opleggen van een maatregel tot een roeyement waarbij de ex-gecertificeerde een beroepsverbod van drie jaar wordt opgelegd en waarbij – bij een eventuele gewenste hernieuwde DSI-registratie – de desbetreffende persoon opnieuw het registratieprocedure moet doorlopen.

Gegeven het relatief beperkt aantal zaken dat door DSI wordt aangebracht en vervolgens wordt voorgelegd aan de tuchtcommissie (afgezet tegen het aantal geregistreerden van ca. 4.600) lijkt er van het DSI Tuchtrecht en de gedragscode van DSI een preventieve werking uit te gaan. Daarnaast lijkt de handhaving van de gedragscode door middel van het tuchtrecht – naast het eigen normbesef van gecertificeerden – in het algemeen eraan bij te dragen dat gecertificeerden zich aan de opgelegde gedragsregels houden.

57. Uitspraak van deze hoger beroepsprocedure: Commissie van Beroep DSI 3 augustus 2016, KCHB-2015-01.

Het feit dat de tuchtcommissie (alsmede de Commissie van Beroep) als sanctionerende instantie daarover kan oordelen, maakt de preventieve werking van het tuchtrecht alleen maar krachtiger.